

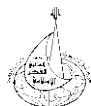
IIIT Books-In-Brief Series reprezintă o colecție veritabilă a publicațiilor cheie ale Institutului, scrise într-o formă condensată pentru a oferi cititorilor înțelesul de bază al conținutului principal al originalului. Scrise într-o formă scurtă, ușor de citit, într-un format mic, aceste rezumate oferă o perspectivă de ansamblu, scrisă cu atenție, a unei publicații mult mai mari și speră să stimuleze cititorii să exploreze originalul.

Principala temă a acestei lucrări, care explorează motivele din spatele declinului colosal al lumii musulmane, este aceea că fără reinstaurarea în lume a unei perspective monoteiste, etice și pline de sens, care este cea coranică, renașterea adevărată și viabilă nu poate avea loc.

De o importanță mai mare decât admirația standard a civilizației „de aur” islamică este evaluarea potențialului ei latent, ceea ce își propune această lucrare să facă.

Credința noastră va fi completă când noi vom deveni complet sinceri în dragostea noastră față de Dumnezeu și Profetul Său, o dragoste exprimată printr-o iubire pasională, pură pentru bunătate și adevăr în această lume.

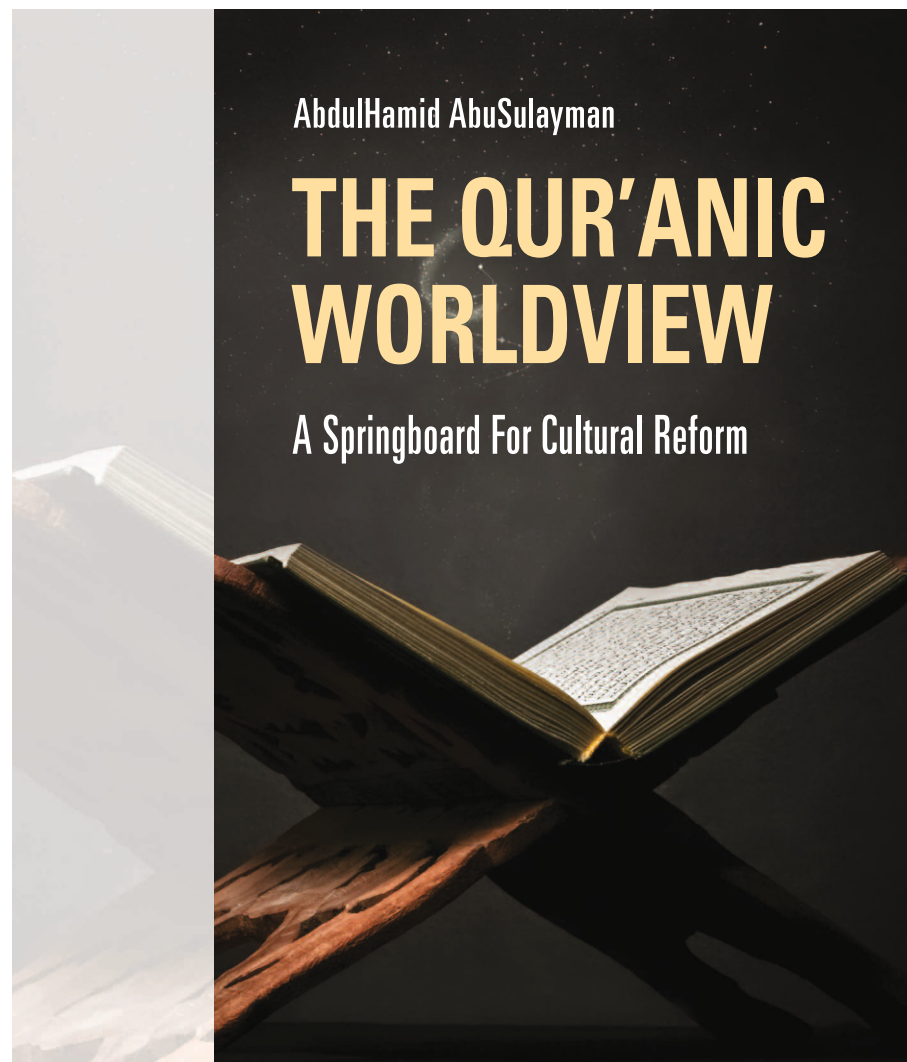
Stricta internalizare a acestei perspective și aderența riguroasă la principiile Coranului și sunna sunt cele care, susține AbuSulayman, au jucat un rol cheie în dinamizarea intensă a conștientizării lui Dumnezeu, printre primii adepți ai islamului. Ei au aderat la codul moral cu pasiunea și convingerea pe care musulmanii moderni au pierdut-o, modelându-și destinul cu îndrăzneala unei viziuni care poate exista doar din cauza acestuia. Renașterea identității islamice prin această viziune mondială coranică este cheia necesară și cerută de timpurile noastre și care va aduce această stare generală dezastruoasă la sfârșit.

Institutul Internațional
de Gândire Islamică

Viziunea coranică asupra lumii

O rampă de lansare pentru
Reforma Culturală

Seria IIIT Cărți-pe-scurt

VIZIUNEA CORANICĂ ASUPRA LUMII

O rampă de lansare pentru *Reforma Culturală*

AbdulHamid AbuSulayman

Editura A.M.R. 2019

Institutul Internațional de Gândire Islamică

The Qur'anic Worldview:
A Springboard for Cultural Reform
AbdulHamid Ahmad AbuSulayman

© Institutul Internațional de Gândire Islamică, 2019

International Institute of Islamic Thought
P.O. Box 669, Herndon, VA 20172, USA
www.iiit.org

London office
P.O. Box. 126, Richmond, Surrey, TW9 2UD, UK
www.iiituk.com

Această carte este protejată prin drepturi de autor. Sub rezerva excepțiilor statutare și a acordurilor colective anterioare de licențiere, reproducerea oricărei părți nu este posibilă decât cu acordul scris al editorilor.

Opiniile și părerile exprimate în această carte sunt cele ale autorul și nu neapărat cele ale editorilor.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ABUSULAYMAN, ABDULHAMID
Viziunea coranică asupra lumii: o rampă de lansare pentru
Reforma Culturală / AbdulHamid AbuSulayman. - Constanța:
Editura A.M.R., 2019
Index
ISBN 978-973-88814-9-5

IIIT Books-In-Brief Series

IIIT Books-In-Brief Series reprezintă o colecție veritabilă a publicațiilor cheie ale Institutului, scrise într-o formă condesată pentru a oferi cititorilor înțelesul de bază al conținutului principal al originalului. Scrise într-o formă scurtă, ușor de citit, într-un format mic, aceste rezumate oferă o perspectivă de ansamblu, scrisă cu atenție, a unei publicații mult mai mari și speră să stimuleze cititorii să exploreze originalul.

Lucrarea lui AbuHamid AbuSulayman, *Viziunea coranică mondială: un izvor pentru reforma culturală*, a fost publicată în forma sa completă în 2011 și reprezintă traducerea în engleză a originalului din arabă, *al-Ru'yah al-Kwaniyyah al-Hdariyyah*.

Această lucrare reflectivă și bine gândită încearcă să prezinte o expunere a stării deteriorative a lumii musulmane, a forțelor care au condus la diluarea viziunii globale coranice în conștiința musulmană, și o încercare de a răsturna acest declin. Foarte puțini ar putea contrazice acest diagnostic. Așa cum ne arată AbuSulayman, reinstaurarea viziunii globale coranice este esențială pentru orice transformare reală și de lungă durată. Internalizarea strictă a acestei perspective și aderența riguroasă la principiile Coranului și sunna cuncta sunt cele care, subliniază el, au jucat un rol cheie în dinamizarea comunității musulmane timpurii conducând-o spre obținerea succesului pe care l-a avut odată, și în impactul resimțit până astăzi. Musulmanii au încercat mult timp să dea sens stării lor. Renașterea identității musulmane prin viziunea mondială coranică, insistă autorul, este cheia cerută de timpurile noastre și reprezintă o premisă pentru orice dezvoltare viabilă viitoare a națiunii islamice.

Introducere

Această carte își propune să exploreze motivele stării de deteriorare a lumii musulmane și să abordeze una dintre întrebările principale cu care se confruntă musulmanii astăzi: cum se poate inversa declinul și cum se poate recupera strălucirea de odinioară a marii civilizații islamice? Autorul prezintă o soluție pentru recuperarea viziunii coranice asupra lumii, care a permis tinerei comunități musulmane să înflorească și ale cărei principii sunt încă aplicabile. Astăzi, renașterea identității islamice, prin viziunea coranică asupra lumii, este o condiție prealabilă pentru orice dezvoltare a lumii musulmane viitoare, sănătoasă și viabilă.

Această viziune asupra lumii poate oferi mai mult dinamism, energie pozitivă și creativitate pentru o civilizație umană sănătoasă. Printr-o revizuire aprofundată și cuprinzătoare a viziunii comunității musulmane asupra lumii și a etapelor ei de dezvoltare în timp, cartea identifică unul dintre motivele fundamentale ce a condus la ascensiunea civilizației musulmane timpurii. În același timp, dezvăluie aspecte importante ale distorsionării care a afectat comunitatea musulmană în secolele următoare și oferă soluții.

În ciuda admirației popoarelor islamice pentru Occident și în conformitate cu obiceiurile occidentale în toate aspectele vieții, imitarea lor a fost superficială, în timp ce societățile lor au căzut constant în regres și neglijență. Nimic nu se va schimba dacă musulmanii nu vor dezvolta o viziune asupra lumii care să ofere un veritabil simț al sensului, un scop și o motivație pentru acțiunea constructivă și pentru reformă.

Sperăm că reformatorii, gânditorii și liderii vor interacționa benefic cu privire la viziunea coranică despre lume, prin studierea cu atenția cuvenită și implementarea acesteia în creșterea copiilor prin educație și pregătire profesională, cât și insuflarea acestei viziuni în inimile și mințile fiilor și fiicelor comunității musulmane.

Capitolul 1 **Viziunea coranică asupra** **lumii și cultura umană**

Fiecare sistem cultural este asociat cu o viziune de bază asupra lumii care se traspune în acțiune, printr-o mentalitate particulară. Cu cât este mai clar, mai pozitiv, mai cuprinzător și mai flexibil un astfel de mod de gândire și cu cât reflectă mai exact sistemul cultural asociat și viziunea asupra lumii, cu atât va fi mai eficient și mai dinamic.

Viziunea coranică asupra lumii conține o bază pentru reformă. Ar trebui să se reflecte într-o manieră convingătoare, ordonată și științifică în structura, aplicațiile și rezultatele societăților islamice. Lipsa de conștientizare a structurii și a conținutului viziunii islamice asupra lumii a cauzat o pierdere de vitalitate, rezistență, relevanță și produc-

tivitate intelectuală. Lipsa de principii, concepte și valori influențează, în pofida abundenței scrierilor din patrimoniul islamic și a instrumentelor metodologice de înțelegere.

O viziune clară, consistentă și realistă asupra lumii va reuși precum o forță doctrinară care formează viețile psihologice, spirituale și intelectuale ale oamenilor, conducându-i spre comportament cu principii. O viziune vagă despre lume care este departe de realitate va avea un efect redus asupra vieții indivizilor sau asupra stării societății. Astăzi, comunitatea musulmană nu este conștientă și preocupată să examineze în detaliu viziunea islamică asupra lumii. Rezultatul a fost pasivitatea, declinul și regresul în comunitatea musulmană din ultimele câteva secole.

Interesul intelectualilor musulmani față de realizările științifice și materiale ale modelului occidental i-a determinat să adopte o mentalitate occidentală și să preia viziunea acestora asupra lumii. În schimb, modelele gândirii musulmane ar trebui reformate prin studiul critic și examinarea tradiției musulmane. Un astfel de studiu ar putea aborda motivele declinului gândirii islamice, a structurii sociale și a stării culturale. Intelectualii musulmani ar trebui să-și depășească îngâmfarele lor orbită de metodele occidentale și să adopte obiectivitatea și critica constructivă pentru a vedea propria istorie și cultură. Viziunea islamică conține baza doctrinară și impulsul intelectual, psihologic și emoțional pentru societatea musulmană, de a recupera ceea ce a pierdut.

Realizările din timpul vieții Profetului (Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa!) și epoca califilor cei drept călăuziți au fost inspirate de viziunea lor vitală și eficientă

asupra lumii și a culturii. Această viziune conținea spiritul întreprinzător, dinamismul, puterea intelectuală și emoțională. Faptele istorice ale acestor oameni dăinuie chiar și astăzi în conștiința și inima comunității musulmane. Trebuie să înțelegem caracteristicile viziunii asupra lumii care a informat și a ghidat acea generație timpurie și felul cum a evoluat această viziune.

Având în vedere schimbările radicale reflectate în situația noastră actuală, ar trebui să delimităm viziunea care a ghidat generațiile timpurii de musulmani de moștenirea împovăraătoare de astăzi a strămoșilor noștri. Viziunea asupra lumii de azi este o teorie reactivă a cărei retorică încurajează opresiunea, înfrângerea, pasivitatea și marginalizarea. Pe de altă parte, viziunea Coranului asupra lumii a avut succes în veacurile trecute, deoarece a favorizat realizarea și afirmarea sinelui în diferitele sale moduri individuale și colective. Atunci când oamenii trăiau sub influența viziunii constructive a Coranului, din primele zile ale Islamului, natura lor spirituală dată de Divinitate a răspuns cu valorile justiției, carității, fraternității și păcii. Allah Atotputernicul declară: „Cu adevărat, acesta nu este altceva decât o aducere-aminte (și o avertizare) pentru toate lumile. Pentru oricare dintre voi care voiește să fie călăuzit pe Calea cea Dreaptă”. (Surat At-Takwir: 27-28).

Ambiguitatea s-a stabilit treptat peste viziunea islamică asupra lumii, după sfârșitul erei profetice și a zilelor califilor cei drept călăuziți. Comunitatea companionilor Profetului, cultivată pe cuvintele Nobilului Coran și sub tutela purtătorului original al mesajului islamic, a început să dispară. Aceasta a fost urmată de confruntarea cu imperiile agresoare corupte ale epocii: imperiile persane și bizantine. Ulterior, rebelii triburilor arabe deșertice au în-

vins forțele militare ale statului musulman și au subminat viața politică. Arabii deșertului, lipsiți de experiență în Islam, se aflau încă sub influența valorilor primitive ale rasismului tribal și tradițiilor sociale.

Neînțelegerile regionale, viața dură a deșertului și conflictele tribale de lungă durată, cauzate de resursele naturale limitate, au împiedicat absorbția valorilor solidarității și gândirii metatribale care stăteau la baza instituțiilor sociale islamice cum ar fi familia, cetățenia și conceptele de stat și națiune. Coranul ilustrează barbaria triburilor beduine și modul lor primitiv de gândire. Influența lor negativă asupra vieții politice islamice a început odată cu prăbușirea califatului și înființarea nemiloasei dinastii Omeiade. Modelele lor primitive de gândire și abordarea rasistă a relațiilor umane au ascuns în continuare viziunea Coranului asupra lumii. O altă degradare semnificativă în timp a fost formalismul gândirii și a logicii grecești și înclinția spre mituri a doctrinei și filosofiei sale.

Aceste evoluții au determinat o atitudine de dependență în sferele publice și politice, în timp ce s-au estompat și distorsionat multe aspecte ale viziunii islamice asupra lumii. Religia s-a angajat treptat în slujba conducătorilor politici și a devotaților lor. Confuzia intelectuală și dogmatică s-a înrăutățit și a generat o distorsiune și mai mare în viziunea islamică asupra lumii, iar acest lucru a condus la o puternică zdruncinare spirituală în comunitatea musulmană. Aceste evoluții au fost observate clar până la sfârșitul erei Omeiade, în dezintegrarea sistemului politic al statului islamic și retragerea de la fundamentele coranice revelate pentru reînnoirea civilizației. Acestea au inclus viziunea unei organizări garantate divin, finalitatea creației, a calității guvernate de natura umană, a bazelor etice ale

comportamentului uman și ale principiilor justiției, fraternității, unicității lui Dumnezeu, deliberării, libertății, responsabilității și a acțiunii constructive.

Simțul răspunderii și al motivației, care condusesese cândva națiunea, a dispărut și împreună cu el, s-au pierdut progresul, creativitatea și acțiunea constructivă.

Vidul creat a fost umplut de retorica subjugării și a intimidării, ceea ce a accentuat în continuare indiferența și neputința. Au apărut conflicte, fragmentări, întârzieri și disfuncții instituționale, iar regimurile tiranice au domnit în tot Imperiul Islamic.

Presupusul conflict între revelație și rațiune din comunitățile musulmane este o iluzie fără fundament în natura umană sau realitatea obiectivă. Textele scrise ale revelației, realitatea naturii umane și legile Universului sunt puse sub semnul întrebării. Sarcina rațiunii este să verifice dacă revelația descrie realitatea naturii umane și a universului larg. Deoarece revelația și legile universale derivă din aceeași sursă, nu există nicio discordanță între sensul real și orientarea transmisă de revelația divină.

Coranul nu conține nicio menționare independentă a „rațiunii” sau a „minții”. Preocuparea privind mintea sau rațiunea nu se referă la rațiune sau la axiomele ei – care sunt un aspect neschimbat al naturii umane – ci mai degrabă la modul în care rațiunea și capacitățile sale sunt utilizate.

Coranul vorbește frecvent despre procesele de înțelegere (*al-tadabbur*) – folosind rațiunea (*al-‘aql/al-ta’aqul*), reflecția (*al-tafakkur*) și viziunea (*al-ibṣar*). Când cercetătorii nu aveau suficiente cunoștințe sau informații pentru a iden-

tifica erorile în analogiile lor, ei adoptau pur și simplu interpretările care corespundeau spiritului general al legii islamice și care îndeplineau cerințele bunăstării umane: ei au aderat la practica preferințelor juridice (*istihsan*). Această abordare a evoluat în disciplina *maqasid al-șariah* (intențiile cele mai înalte ale legii islamice), care implică examinarea particularităților în lumina universalității pentru a îndeplini spiritul legii islamice în situații umane reale. În acest fel, savanții au reușit să protejeze și să susțină interesele spirituale și materiale ale oamenilor.

Înțelegerea corectă a revelației nu poate necesita coerciție, obligare sau negare a naturii umane sau a legilor cosmosului. Revelația divină a venit să ne conducă la o înțelegere a adevăratei noastre naturi și a creației ca un întreg, aceasta fiind singura modalitate de a construi o societate dreaptă, sănătoasă și creativă. Această revelație îndeamnă și îndrumă ființele umane să acționeze și să se supună voinței lor de a face bine. De exemplu, porunca din Coran „citește!” este folosită cu intenția de a ne ghida, de a ne folosi capacitatea umană pentru a face bine și de a fi motivați de credință, înțelepciune și de un sens al obiectivității etice. Viziunea prin prisma Coranului nu conține nicio posibilitate de conflict adevărat între revelație și realitățile naturii, oamenilor și cosmosului. Pentru a descoperi adevărul, un cercetător are nevoie de perseverență în cântărirea și compararea disponibilitatilor.

Dacă, după moartea companionilor Profetului, comunitatea musulmană ar fi continuat să respecte viziunea Coranului asupra lumii, aceasta și-ar fi păstrat unitatea ca națiune, iar acest drum ar fi condus spre științele sociale islamice și nu s-ar fi împărțit în facțiuni războinice. Totuși, în acest proces, adevărul și interesele umane reale s-au pier-

dut, iar comunitatea s-a dezintegrat. Dacă aceste concepții și înțelegeri coranice ar fi continuat să guverneze gândirea islamică, ar fi devenit evident că mesajele Profetului către triburile arabe din deșert erau adaptate nevoilor, capacității, culturii și istoriei lor specifice. De-a lungul timpului, Coranul a fost privit ca un mijloc de a obține o binecuvântare și o răsplată cerească prin recitare și memorare, în timp ce *ijtihad* (încercările de a se strădui cu semnificațiile sale în moduri noi și creative) lipseau.

Deși studiul aprofundat al istoriei învățământului islamic arată că modalitățile și gândirea tribală, împreună cu afluența popoarelor non-arabe în comunitatea musulmană, au exercitat un impact major asupra evoluției statului arab. Cu toate acestea, Coranul rămâne o constituție, un mesaj etern, un apel, o lege și o viziune asupra lumii valabile pentru toate timpurile și locurile. Funcția sa nu este de a emite instrucțiuni sau de a promulga legi pentru a administra societatea în anumite momente și locuri specifice; în schimb, ea prezintă o viziune asupra lumii, nesfârșită și inspirată de divinitate.

Mai mult, după cum au fost transmise de tradiția și relatările Profetului (Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa!), concluziile gânditorilor școlii din Madinah corespundeau gândirii și practicilor Profetului. Pe de altă parte, gândirea lui Imam Adam ibn Hanbal, fondatorul ultimei școli sunnite de jurisprudență, se deosebea foarte mult de Madinah și de societatea islamică din zilele Profetului. Activitatea lui Hanbal a contribuit la dezvoltarea compilațiilor de Hadith și a enciclopediilor fără intenția de a deveni resurse de înțelepciune culese din învățăturile Profetului și a Coranului.

Cei mai mulți savanți musulmani s-au concentrat asupra chestiunilor legate de pietatea personală sau de ceea ce era numit „moduri de adorare” (*ibadat*) – de altfel orice acțiune pe care musulmanul bine intenționat o întreprinde, publică sau privată, este o formă de adorare. În mod similar, cercetătorii au studiat legile și reglementările cu privire la statutul personal care guvernează tranzacțiile, cum ar fi contractele de vânzare. Nu a rămas timp sau energie pentru scrierea cărților referitoare la gestionarea afacerilor guvernamentale și a interesului public. Perspectiva islamică, cu accentul său echilibrat asupra sferelor publice și private, a fost aproape complet pierdută. Ceea ce a rămas a fost retorica amenințării și intimidării bazată pe ipoteza că, în general, populația musulmană era destinată să rămână ignorantă.

Mesajul Profetului către companionii săi a fost marcat în mod consistent de dragoste, respect și recunoașterea calităților, realizărilor și a contribuțiilor lor nobile. Viziunea Coranului asupra lumii este o perspectivă etică, monoteistă, deliberată și pozitivă asupra universului și reflectă natura umană sănătoasă și echilibrată, cu care Dumnezeu ne-a înzestrat. Ulterior, o perspectivă științifică, guvernată de lege, susține administrarea responsabilă a pământului și a bogățiilor sale. Un musulman care a înțeles perspectiva Coranului asupra lumii va trăi în armonie cu natura dată de Dumnezeu, ceea ce în esență este bine. Noi, ca musulmani, suntem chemați să insuflăm în mințile și inimile copiilor noștri o viziune a iubirii, demnității și a păcii.

În ciuda influențelor intelectuale și culturale negative din cultura materialistă modernă, ar trebui să se întreprindă studii socio-psihologice care să reflecte viziunea Coranului asupra lumii și dragostea centrală a musulmanilor față

de Dumnezeu. Astfel de studii ar putea lua forma unei literaturi care se ocupă de materiale educaționale pentru părinți și școli. Când se adresează adulților, trebuie acordată o atenție maximă contemplării conștiente asupra binecuvântărilor lui Dumnezeu și a îngrijirii providențiale, dar și asupra modului în care El a onorat ființele umane.

Putem începe să înțelegem implicațiile viziunii Coranului asupra lumii pentru instituțiile noastre sociale, aplicând conceptele sale în diferite domenii ale vieții. Astfel de concepte includ consultarea reciprocă, justiția, caritatea, binele și purificarea. Conceptele opuse sunt nedreptatea, greșelile, agresiunile și tot ceea ce contravine rațiunii și intereselor umane. Căutăm să înțelegem corect Coranul ca fiind o sursă de orientare și o concepție spirituală constructivă asupra vieții noastre și a societății. Coranul se consideră a fi etalon de măsurare a obiectivelor și scopurilor propuse – dar, în același timp, este considerat a fi și un set de criterii pentru evaluarea conținutului narațiunilor și a altor texte.

Luptele intelectuale și culturale se răsfrâng din cauza eforturilor unor persoane de a șterge sau marginaliza identitatea și cultura musulmană, distrugându-le capacitatea de a aduce contribuții creative și reforme la cultura materialistă modernă. Drepturile și rolul femeilor în familie și societate oferă un exemplu important. De-a lungul istoriei, instituția familiei a primit o atenție specială din partea cercetătorilor musulmani, datorită legăturii sale vitale cu legea islamică. În consecință, familia musulmană și-a păstrat importanța și puterea morală, în ciuda atrofiei și stagnării gândirii islamice. Dacă nu reformăm familia și sistemele de muncă pentru a reflecta înțelegerea rolurilor

complementare de gen în cadrul structurii familiale, vom continua să distrugem comunitatea musulmană.

Unitatea complementară a sexelor armonizează existența umană, structura fizică, psihică și socială atât a bărbatului, cât și a femeii. Cei doi formează împreună o entitate completă, sincronizată. Mai degrabă decât să ne bazăm gândirea și comportamentul pe presupunerea că bărbații și femeile sunt în esență identici, musulmanii ar trebui să se bazeze pe ipoteza că, deși sunt asemănători în unele privințe, ei sunt, de asemenea, diferiți în moduri importante și complementare.

Opinia materialistă asupra lumii nu ia în considerare și nu subestimează aceste diferențe esențiale, psihologice și sociale între bărbați și femei. Vedem efectele devastatoare ale acestei concepții nihiliste și neștiințifice asupra societăților occidentale, sub forma nedreptăților împotriva femeilor și a copiilor. Aceste nedreptăți distrug instituția familiei și fundamentele ei etice constructive. Femeile suportă obligații care le împiedică să-și realizeze instinctul matern sau, atunci când își îndeplinesc acest instinct, suportă singure costurile materiale și psihologice ale acestei alegeri. Între timp, bărbații au fost scutiți de responsabilitate.

Lipsa conștientizării viziunii coranice asupra lumii, dimensiunile sale sociale și structura sistemului său cultural au servit celor care se angajează în eliminarea culturală a comunității musulmane. Complementaritatea poate ordona relațiile sociale dintre bărbați și femei, drepturile și responsabilitățile care rezultă din acestea în lumina naturii lor date de Dumnezeu și a conceptelor coranice despre dragoste (*al-mawaddah*), despre compasiune (*al-ramah*), despre a face bine (*al-ma'ruf*) și actele de caritate (*al-ihsan*).

Această viziune asupra lumii trebuie înțeleasă mai profund, deoarece se referă la relațiile maritale și la o reformulare practică care garantează drepturile bărbaților și ale femeilor în domeniul economic, politic, social și educațional. O astfel de reformulare va permite acestor sfere să funcționeze mai armonios prin concepte și principii coranice, formând astfel subsisteme integrate în cadrul societății mai extinse.

Comunitatea sau națiunea în viziunea coranică asupra lumii ar trebui înțeleasă ca o parte inseparabilă a existenței umane, care este completă doar atunci când indivizii și comunitățile trăiesc în simbioză. Coranul se adresează individului, comunității și rasei umane ca un întreg: „Allah le-a făgăduit aceloră dintre voi care au crezut și au săvârșit fapte bune să-i facă pe ei să dețină putere pe pământ.” (Sura An-Nur, 24:55)

Coranul scoate în evidență trei fundamente pentru o acțiune umană reușită: puterea încrederii depline și a credinței, productivitatea acțiunii și eficacitatea acțiunii datorită virtuții sale. Ce guvernează relația dintre Sine și Celălalt în viziunea coranică a lumii? Această dimensiune umană a perspectivei coranice asupra vieții umane și a lumii este vitală. Viziunea monoteistă a Coranului este universală și integratoare. Prin urmare, „Celălalt” este o parte integrantă a „Eului”, la fel cum „Eul” este înțeles ca fiind parte integrantă a „Celuilalt”.

Din perspectiva viziunii coranice asupra lumii, relațiile dintre Sine și Celălalt sunt cercuri întrepătrunse, fiecare cu ceva benefic pentru a contribui la celălalt. Sinele și Ceilalți aparțin „popoarelor și triburilor” într-o varietate de siste-

me sociale umane care reprezintă diversitatea. „Și printre semnele Lui sunt crearea cerurilor și a pământului și deosebirea limbilor voastre și culorilor voastre. Întru aceasta sunt semne pentru cei care știu!” (Sura Ar-Rum, 30:22).

Diversitatea există pentru ca oamenii să se poată strădui să coopereze și să se completeze reciproc în eforturile comune de a folosi în mod responsabil planeta și resursele ei, de a-și asigura nevoile proprii și ale altora și de a forma civilizații și culturi. Numai justiția trebuie să guverneze relația dintre Sine și Celălalt, chiar în mijlocul vrăjmășiei și a alienării. În mod similar, legătura frățască a omenirii cere ca Sinele și Celălalt să evite orice nedreptate și agresiune. Coranul se referă la actul de respingere a agresiunii ca agresiune: „Așadar, celui care v-a atacat răspundeți-i întocmai așa cum v-a atacat el! Și fiți cu frică de Allah! Și să știți că Allah este cu cei care se tem de El!” (Sura Al-Baqara: 194). Conflictul și războiul dintre frați în umanitate implică întotdeauna trecerea unei linii roșii, chiar și atunci când este legitimă și necesară. În acest fel, Coranul ne avertizează cu privire la gravitatea unei astfel de acțiuni. Totuși, fără moderație, nu poate exista nicio justiție; dreptatea este pur și simplu un fruct al moderației în toate lucrurile.

Islamul a venit ca o sursă de îndrumare și a inaugurat faza universală, științifică a civilizației umane, iar Coranul a fost adresat umanității în general. Coranul nu este un discurs al supranaturalului și al miraculosului, ca revelațiile aduse omenirii în perioadele timpurii ale dezvoltării sale. Este discursul cunoașterii, citirii, reflecției și al contemplării; al rațiunii, argumentării și convingerii, al îndrumării, fraternității, dreptății și păcii. Islamul este mesajul divin fi-

nal pentru ființele umane și perspectiva coranică asupra existenței umane și a potențialului nostru dat de Dumnezeu ca Stăpân pe pământ. Fiecare dintre noi ia de la valorile și învățăturile Islamului tot ceea ce poate absorbi și aplica. Viziunea islamică asupra lumii plasează toate relațiile dintre Sine și Ceilalți pe principiul justiției și al păcii. Trebuie să fim atenți să nu confundăm chemarea islamică la credință, sau *dawah*, cu statul islamic, sau *dawlah*. Statul este o entitate politică care există în scopul organizării sociale umane.

Vestul a adoptat cu entuziasm varianta metodelor științifice fără a accepta și viziunea monoteistă islamică asupra lumii. După ce Occidentul a abandonat religia, aceasta a ajuns să fie privită aproape ca o superstiție. Pe de altă parte, Coranul transmite scopuri, valori și concepte care rămân constante în timp și de la un loc la altul. Pe măsură ce condițiile vieții umane se schimbă și se dezvoltă continuu, similar, și aplicațiile valorilor și conceptelor islamice trebuie să se schimbe și să evolueze.

Aplicarea corectă a valorilor și conceptelor islamice în contextul anumitor timpuri și locuri necesită înțelepciune, cunoaștere și discernământ. Coranul, care este Cuvântul lui Dumnezeu și mesajul Său final către omenire, este de asemenea sursa unei îndrumări valide în utilizarea corectă a naturii și a legilor cosmosului în toate timpurile și locurile. Rolul Tradiției Profetice ca a doua sursă a mesajului islamic este de a oferi înțelepciune pentru aplicarea valorilor, principiilor și conceptelor acestui mesaj.

Viziunea coranică asupra lumii și viața Profetului oferă mesaje realiste capabile să îndrume oamenii și să permită

forțelor îndurării din sufletul omenesc să depășească înclinațiile spre hedonism, răutate, nedreptate și interes propriu. Ca punct de plecare, comunitatea musulmană ar trebui să recunoască că a regresat și că aceste involuții au avut loc din motive identificabile care pot fi tratate. Comunitatea musulmană trebuie să învețe să ignore pretențiile pătinoare și nerealiste ale cerințelor Islamului.

Gânditorii musulmani, reformatorii și educatorii ar trebui să identifice și să abordeze problemele culturii islamice actuale. În mod similar, fiecare subgrup din cadrul numeroasei comunități musulmane ar trebui să recunoască sursele de funcționare defectuoasă sau de dezechilibru și metodele de corectare. Numai în acest fel comunitatea va putea să-și recâștige sănătatea și rolul de pionier cultural, cu o viziune și un optimism clar, iar viziunea coranică asupra lumii să servească din nou ca bază pentru modul de viață al comunității.

Islamul este o barcă de salvare care ne va aduce în siguranță la țarm, o busolă care ne va asigura sosirea în siguranță la sfârșitul călătoriei noastre. Islamul nu este o formă de rasism care se adresează orgoliului uman sau instinctelor agresive, sau un idealism naiv, înrobitor, umilitor, monastic și niciun materialism nihilist în care numai cei puternici supraviețuiesc. Mai degrabă, Islamul este un idealism spiritual și practic, care este echilibrat și sănătos. Această viziune a Islamului oferă o bază pentru satisfacerea nevoilor umane într-o atmosferă de siguranță, dreptate și pace a minții.

Capitolul 2

Principiile încorporate în Viziunea coranică asupra lumii

Aceste valori și principii sunt elemente esențiale ale viziunii Coranului asupra lumii la nivel practic. Acestea ghidează progresul cultural al societății. Monoteismul este principiul fundamental al acestei viziuni asupra lumii, deoarece oferă răspunsul convingător cel mai intuitiv și universal față de nevoile spirituale ale omului. De asemenea, reprezintă „plafonul” logicii umane în înțelegerea diferitelor dimensiuni ale vieții și existenței: „...Nu este nimic asemenea cu El. El este Cel care Aude Totul și Cel care Vede Totul [As-Sami', Al-Basir].” (Sura Aș-Şuura: 11). Instrucțiunile Coranului reflectă natura esențială a conștiinței umane cu propriile înclinații intenționate, etice și spirituale.

Principiul guvernării divine este reflectat în declarația lui Dumnezeu adresată îngerilor despre creația Lui, referindu-se la ființele umane. La nivel individual și comun, oamenii posedă conștiință și înțelegere. Principiul guvernării, care implică abilitatea de a acționa în lume, conferă o poziție onorată ființelor umane. Această poziție implică dreptul de a-și exercita libertatea în luarea deciziilor de viață, precum și îndatoririle, responsabilitățile și răspunderea pentru acțiunile noastre pe pământ.

Justiția este scopul central al acțiunii și interacțiunii umane la toate nivelurile: material, spiritual, economic, social și politic. Fără justiție și moderare, toate dimensiunile existenței și guvernării umane sunt lipsite de semnificație și de scop: justiția este elementul de măsură pentru o conduită umană sănătoasă. Coranul ne ajută să vedem tot ce-

ea ce este inclus în justiție în toate aspectele vieții pentru individ și pentru comunitate.

Oamenii se deosebesc de alte creaturi prin spiritul și conștiința și prin dorința lor de a căuta cunoștințe. Această onoare implică o responsabilitate care la rândul său impune ca oamenii să se bucure de libertatea de a face alegeri semnificative. Cu toate acestea, libertatea nu justifică haosul și nici privarea de la drepturile și interesele altor indivizi, ale comunității sau ale generațiilor viitoare. Prin urmare, nimeni nu poate să încalce acest drept uman de guvernare în dimensiunile sale individuale și colective.

Libertatea personală subiectivă este o libertate de conștiință legată de convingerile unui individ, de credințele dogmatice și de viziunea asupra lumii. A doua este libertatea de a acționa în sfera socială. Această libertate are impact asupra societății și are limite corespunzătoare determinate prin consultare reciprocă. Comunitatea determină granițele și nivelul de control și ar trebui să depună eforturi pentru un echilibru adecvat între drepturile și libertățile individuale și dreptul comunității de a-și asigura bunăstarea și supraviețuirea.

Coranul ne asigură că răsplata durabilă a lui Allah va fi dată acelor „...care răspund Domnului lor și împlinesc Rugăciunea [As-Salat], iar pentru treburile lor țin sfat laolaltă....” (Sura Aș-Şuura: 38). Scopul consultării este de a oferi îndrumare pentru ordonarea și gestionarea societății în ansamblu, fără a încălca drepturile și libertățile individuale.

Oamenii sunt conduși rațional și intuitiv la convingerea că, în limitele abilităților lor și a circumstanțelor, sunt liberi să facă alegeri semnificative pentru care sunt respon-

sabili. Viziunea Coranului asupra lumii reflectă viața umană ca o aventură serioasă și semnificativă a îndurării fundamentale. Aceasta vede rodul a tot ceea ce realizăm în această viață prin reformă, creativitate și adorare, care se extinde în domeniul spiritual al eternității. Percepția noastră spirituală înăscută este fundamentul pentru simțul religios și moral. Aducând astfel de aspirații în centrul conștiinței noastre, viziunea Coranului asupra lumii devine scopul nostru și sursa de inspirație.

Așa devenim mai în măsură să luăm decizii conștiente, fiind bine informați și responsabili cu privire la direcția în viață. Viziunea asupra lumii ne intensifică conștiința responsabilității și a răspunderii morale, care sunt părți inseparabile ale naturii umane date de Dumnezeu și printre trăsăturile care ne califică să îndeplinim rolul de robi ai lui Dumnezeu pe pământ.

În virtutea cunoașterii lor crescânde, ființele umane au fost înzestrate cu capacitatea de a folosi resursele pământului și de a forma culturi și civilizații. De asemenea, acestora li s-a acordat libertatea de a alege și o capacitate de percepție spirituală și morală care îi determină să trăiască în mod intenționat și să caute bunătate, corectitudine, dar și o conștientizare a răspunderii lor în fața Creatorului lor.

Consultarea reciprocă (*aş-suura*) nu face obiectul capriciilor sau intereselor persoanelor cu influență și putere, ci mai degrabă, este deschis participării întregii comunități. Această practică protejează drepturile legitime ale tuturor de a acționa pe baza convingerilor lor fără obstacole sau restricții, îndeplinind astfel scopul existenței umane și servind scopurile lor comune de dezvoltare, reformă și se-

curitate. Consultarea reciprocă este, prin urmare, esențială pentru bunăstarea individului, a comunității și a rasei umane.

Examinarea atentă a Coranului referitor la conceptul de consultare reciprocă și legătura sa vitală cu privire la guvernare, etică și dezvoltare dezvăluie adevăratul sens al libertății îndrumate în mod corect, exercitată în spiritul corectitudinii, demnității și al toleranței. Consultarea reciprocă protejează comunitatea de relele tiraniei, autoritarismului, nedreptății și ale corupției. Libertatea și consultarea reciprocă (sau lipsa acestora) joacă un rol semnificativ în creșterea sau decăderea civilizațiilor. Libertatea și consultarea sunt condiții necesare pentru supra-viețuirea civilizației umane.

Pe măsură ce comunitățile musulmane sunt supuse fazei de renaștere și recuperare a vitalității lor culturale, acestea au nevoie să aprecieze interdependența care există între libertate și consultare reciprocă, pe de o parte, și creșterea și decăderea civilizațiilor, pe de altă parte. Civilizația umană suferă astăzi de supremația materialismului și a rasismului (sinele care incită la rău), democrația înșelătoare și pretențiile ei, așa-numitele libertăți care nu sunt altceva decât o fațadă a anarhiei nihiliste, capetele de vorbire înșelătoare ale mass-mediei și cercetarea falsă a centrelor controlate de clasa influentă și avută.

Societățile materialiste avansate au prădat resursele materiale și umane ale altor națiuni în încercarea de a scăpa de efectele propriei stricăciuni, a inflexibilității sistemelor lor politice, sociale și economice, practicilor corupte, de clasare, rasiste și deteriorării moralității popoarelor lor și a sistemelor sociale. Prețul acestei spolieri sofisticate este

plătit, desigur, de către națiunile mai slabe și mai puțin avansate prin pierderea celor mai luminate minți, a resurselor materiale și umane, precum și a demnității acestora.

Diferența dintre masele oamenilor obișnuiți și minoritatea feudală (monopolistă) reprezentată de inteligența tehnocapitalistă se lărgeste. Rigiditatea socială și luptele economice, sociale și politice vor continua să se înrăutățească și să se răspândească în întreaga lume. Din motive istorice legate de mediul său și de lipsa de rafinament cultural, comunitatea musulmană nu a reușit să realizeze cât de importante sunt instituțiile.

Astăzi însă, dacă dorim cu adevărat să fim folositori nouă înșine și comunității umane, nu avem nicio scuză pentru faptul că nu reușim să construim cele mai bune instituții pe care le-am putea avea. După cum ne amintim în Coran scrie: „...Dacă Dumnezeu nu ar fi permis oamenilor să se apere unul împotriva celuilalt, corupția ar fi copleșit, cu siguranță, pământul.” (Sura Al-Baqara: 251). Bogăția deținută acum de unele state islamice tiranice sau corupte amenință cu adevărat să împiedice inițiativele de a îndruma comunitatea musulmană pe calea reînnoirii.

Există un adevărat pericol ca primele semne ale unei treziri din partea comunității musulmane să fie oprite înainte de a avea șansa să înflorească și să dea roade. Având în vedere eforturile serioase ale gânditorilor, reformatorilor și educatorilor, împreună cu îngrijorările și sacrificiile mamei și a tatălilor în favoarea copiilor lor, comunitatea musulmană posedă tot ce are nevoie pentru a îndeplini aceste obiective, în ciuda obstacolelor.

Judecătorul și jurisprudentul ilustru Ibn Khaldun (808/1406) a contribuit la stabilirea unei cercetări științifice și abordări sistematice, cauzale a științelor sociale. Pentru ca revelația și diversele sale mesaje să fie recunoscute cu adevărat ca fiind revelație și să intre în domeniul cunoașterii umane, el a subliniat faptul că pretențiile și mesajul fiecărui mesager trebuie mai întâi să fie cântărite în balanța rațiunii umane și măsurate după criteriile logicii stabile. Cauza și responsabilitatea guvernării sunt inseparabile. Fără cauzalitate, viața ar fi redusă la haos și nu ar exista nicio bază pentru o acțiune responsabilă. Sarcina de a fi robii lui Allah implică voință; aceasta presupune responsabilitatea și capacitatea de acțiune bazată pe monoteism, intenționalitate și moralitate.

Guvernarea lui Allah pe pământ ar fi astfel imposibilă fără recunoașterea cauzalității în viața umană. În relația corectă dintre revelație (ceea ce este scris sau *al-mastur*), legile naturii umane, ale cosmosului (ceea ce este observat sau *al-manzur*), și rațiunea (echilibrul/scara sau *al-mizan*) – legile naturii umane și ale cosmosului sunt subiectul revelației, în timp ce fundamentele raționamentului și ale logicii sunt modul în care înțelegem ghidarea revelației. Dacă modul de gândire musulmană nu s-ar fi denaturat sub influența gândirii grecești, musulmanii ar fi fost primii care ar fi descoperit științele sociale. În virtutea adoptării timpurii a unei perspective guvernate de lege și a unei abordări cuprinzătoare și științifice, aceștia ar fi putut realiza mult mai mult decât alte națiuni.

Astăzi, pentru a îndrepta cursul gândirii și culturii islamice, gânditorii și reformatorii musulmani ar trebui să recurgă la un punct de vedere cuprinzător și științific și, bazându-se pe temelia solidă a viziunii coranice asupra lumii, să reformeze abordarea comunității musulmane în ceea ce

privește cultura, educația și creșterea copilului, care stau la baza gândirii comunității, a instituțiilor academice și a formării. O astfel de reformă ar unifica perspectiva islamică asupra diferitelor domenii ale cunoașterii și ar facilita crearea de programe pentru o varietate de specializări academice ce vor fi oferite alături de instruirea doctrinară bazată pe Coran, reflectându-se astfel viziunea asupra lumii islamice.

O adevărată viziune islamică asupra lumii este cuprinzătoare, guvernată de lege și disciplinată. Din nefericire, viziunea dominantă asupra lumii printre musulmani, care se presupune fals a fi „islamică” este teoretică, atomistă, pasivă și selectivă. Pentru ca societatea musulmană să recupereze viziunea coranică asupra lumii și să reconstruiască un sistem corect de gândire islamică, ar trebui să recunoaștem că instinctele solide, legile universale și realitățile timpului și ale spațiului, precum și revelația sunt sursele cunoașterii islamice.

Simțurile servesc drept instrumente ale rațiunii, care sunt măsura gândirii umane. Pe baza logicii și a fundamentelor rațiunii și a bunului simț, facem observații și comparații care ne permit să formăm judecăți despre lume. Voința servește ca bază pentru alegerile și deciziile fiecăruia, fie în căutarea neprihănirii, dreptății și reformei pe pământ – fie în satisfacerea scopurilor egoiste. Ca indivizi și ca societate, musulmanii pot repara ceea ce este incorect în modul lor de gândire și în modul de gândire al generațiilor viitoare.

Globalismul este caracteristica fazei în care se îmbină toate etapele dezvoltării umane. Toate religiile care au precedat Islamul au avut mesaje adresate anumitor popoare, care

au trăit o existență primitivă într-o relativă izolare una de cealaltă. Mai mult, mijloacele prin care aceste religii au ajuns la aceste popoare cărora le-au fost adresate, au fost în mare parte cele ale miracolelor. Islamul a venit ca un mesaj pentru oamenii din întreaga lume, pentru toți descendenții lui Adam. Drept urmare, discursul său este adresat întregii omeniri, iar mijloacele prin care a ajuns la ascultătorii săi este o înțelegere științifică a vieții universului și a ființelor umane din el. Scopurile sale au fost justiția și pacea. Fără justiție nu există nici pace, nici globalizare. Globalismul și globalizarea sunt poli opuși. Globalismul aduce comunicare, pace între indivizi și societăți, frăție, compasiune și împărțirea echitabilă a beneficiilor și resurselor. Globalizarea, dimpotrivă, provine din control și dă naștere la control, exploatare și corupție. Împreună cu creșterea mișcării de comunicare, faza globalistă, științifică a dezvoltării umane, care a început cu mesajul prin intermediul Profetului, i-a făcut pe oameni să fie mai apropiați și să devină o singură comunitate globală. Comunicarea, recunoașterea reciprocă și interesele comune între națiunile și popoarele lumii le vor propulsa spre formarea unei singure comunități umane.

Alternativa globalizării este globalismul - adică stabilirea unei comunități, a unui ordin și a unei guvernări globale pe baza principiilor frăției, justiției, cooperării, solidarității, securității, păcii și a unei utilizări constructive și responsabile a libertății. Comunitatea musulmană are responsabilitatea de a-și recâștiga viziunea și de a-și baza sistemul său consultativ într-o perspectivă al cărui punct de plecare ar trebui să fie unitatea fundamentală a omenirii. „Allah cheamă la Casa Păcii [Paradis] și-l călăuzește pe cel care voiește El pe un drum drept.” (Sura Yunus: 25)

Capitolul 3

Vizunea coranică asupra lumii: fundamentul, punctul de pornire și inspirația pentru reformă și formare

Pentru ca musulmanii să recupereze viziunea corectă a Coranului asupra lumii, trebuie să devenim mai conștienți de istoria noastră ca națiune și, în special, de epoca care acoperă durata de viață a Profetului (Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa!) și a califilor drept călăuziți. Trebuie să apreciem efectul viziunii asupra acelei epoci iluminate, asupra patrimoniului islamic și asupra epocilor ulterioare care au marcat la rândul lor civilizația umană, culminând în faza actuală a conștientizării științifice și cosmice. În lumina a ceea ce știm despre viziunea spirituală bazată pe justiție și frăția tuturor și despre cealaltă viziune materialistă bazată pe rasism și agresiune, putem începe să discernem caracteristicile reale ale civilizației moderne.

Caracteristicile pe care le observăm în civilizația modernă sunt, în realitate, expresii concrete ale legii junglei și înclinațiile rele ale sinelui. Întrucât structurile fundamentale ale unor astfel de societăți cresc din ce în ce mai rigide și fragile, societățile încep să slăbească și să se dezintegreze. Nici etica, nici drepturile nu au niciun sens sau loc în lumea junglei. Prin urmare, această civilizație nu va putea să supraviețuiască, deoarece conflictele care apar în mod inevitabil din bazele pe care se află sunt ca un foc aprins care, dacă nu găsește nimic altceva de consumat, se va consuma: „Și Noi am scris în Psalmi, după pomenire: <Robii Mei cei evlavioși vor moșteni pământul>. În aceasta este un mesaj pentru un neam [de oameni] care adoră!” (Sura Al-Anbiya: 105-106).

Spiritualitatea conștientă susținută de Coran, care întruchipează un angajament față de dreptate, toleranță și intenție etică, este polul opus al materialismului degenerat. În ciuda respingerii generale a îndrumării revelației, civilizația materialistă modernă a realizat lucruri mărețe datorită angajamentului său față de metoda sistematică a cercetării științifice reglementată de lege, care constituie una dintre cerințele necesare sarcinii de a fi robi și reprezentanți ai lui Dumnezeu pe pământ.

Înclinațiile lumești ale civilizației moderne necesită încă o altă cerință a stăpânirii adevărate: spiritualitatea conștientă, inerentă a naturii umane stabile care este bine călăuzită, *al-nafs al-lawwamah* (vocea acuzatoare a conștiinței omului). Căci fără ea, nu va fi nicio cale de a se confrunta cu pericolele spirituale și bolile sociale de care suferă membrii societății moderne.

De îndată ce Islamul este corect înțeles și transmis altora într-o manieră adecvată, de îndată ce înțelegerea noastră despre viziunea coranică asupra lumii este curățată de denaturări și de îndată ce sunt aplicate practici educaționale sănătoase, vom fi pregătiți să oferim eliberarea materialiştilor de primejdiile, conflictele și nedreptățile care le amenință (astăzi) existența. Sarcina reformei aparține gânditorilor și pionierilor musulmani care, pentru a depăși constrângerile culturale și gândirea rigidă, înapoiată, vor avea nevoie de o doză generoasă de obiectivitate, răbdare și curaj.

Capitolul 4

Viziunea islamică asupra lumii și conceptele etice umanitare

Gândirea musulmană este dominată de atașamentul față de tradițiile, practicile și aplicațiile trecutului, în timp ce mentalitatea indivizilor musulmani este marcată de o pasivitate și apatie care au adâncit ruptura dintre valorile și idealurile încorporate în tradiția islamică și realitatea din viața și relațiile musulmanilor. Valorile și conceptele sunt cu siguranță instrumentele acțiunii concrete.

Valorile, principiile și conceptele islamice sunt identificate în viziunea fundamentală a comunității musulmane. Astăzi, va trebui să insuflăm educațional aceste concepte în mințile și inimile musulmanilor și să le aplicăm la nivelul instituțiilor integrate, interactive, sociale, politice și economice. În acest fel, vom putea înfăptui o comunitate musulmană vitală, pozitivă și eficientă, pregătită să construiască civilizații și să facă istorie. Trebuie să ajutăm academicienii, reformatorii, educatorii și părinții comunității musulmane să conștientizeze responsabilitățile lor și să-și îndeplinească rolurile atribuite, permițându-le astfel atât lor, cât și descendenților lor să-și îndeplinească predispoziția dăruită de Dumnezeu pentru dorința spirituală.

Viziunea Coranului asupra lumii prezintă o viziune realistă a existenței în toate domeniile, oferind în același timp îndrumări despre modul în care ne comportăm în relație cu legile cosmosului, dar și cu propria natură umană. Această viziune începe cu conceptul de unicitate absolută a Divinității și principiul corespunzător al unității și complementarității cosmosului și a componentelor sale multiple. Din acest principiu reiese o conștien-

tizare a fraternității întregii omeniri, bine înrădăcinată în fiecare dintre noi; avem o responsabilitate umană și socială de a trăi în mod intenționat, moral și constructiv; iar structura vieții umane și a universului în ansamblul său este fondată pe baza unității în diversitate și a diversității în unitate.

Avem nevoie de o reexaminare serioasă, obiectivă și critică a moștenirii și a istoriei acestei comunități, astfel încât să putem distinge binele de rău, utilul de inutil. Dacă ne curățăm intelectualitatea, educația și sferele sociale ale slăbiciunilor, prejudecăților și distorsiunilor, vom fi capabili să cultivăm o perspectivă globală obiectivă, bazată pe Coran și inspirată din înțelepciunea întruchipată în viața profetului și modul în care acesta a aplicat învățăturile Coranului în diferite situații din viața reală.

Cunoașterea și înțelegerea sunt, în primul rând, îndatoririle gânditorilor, învățaților, academicienilor și intelectualilor, precum și a școlilor și profesorilor. Sarcinile părinților sunt de creștere a copilului, educare și perfecționare a spiritului și conștiinței lor și îndrumarea acestora în dezvoltarea unui comportament adecvat. Gânditorii, educatorii și reformatorii trebuie să acorde o atenție deosebită scrierilor și instituțiilor care se preocupă de cercetarea educației dintr-o perspectivă culturală și științifică și apoi să le furnizeze părinților astfel de cercetări prin orice mijloace, în special acum, când trăim în perioada comunicării electronice și a internetului.

Instituțiile noastre religioase, sociale și educaționale sunt conduse exclusiv de cei care au prezentat performanțe slabe în domeniile lor; între timp, ne rezervăm resursele și recunoașterile pentru domeniile pe care le presupunem

profitabile și prestigioase, cum ar fi medicina și ingineria. Cu toate acestea, având în vedere performanța slabă a sistemului nostru social, în cele din urmă pierdem acei profesioniști în alte țări. Este timpul să purificăm și să reconstruim cultura noastră și să le oferim copiilor o temelie spirituală, intelectuală și culturală corespunzătoare.

Au existat o mulțime de controverse și confuzii cu privire la adevărata natură a „islamizării cunoașterii” și a modului în care aceasta trebuie realizată. Unul dintre motivele cele mai importante pentru aceasta este lipsa de claritate cu care este prezentată problema dezvoltării științelor sociale islamice, precum și eșecul de a clarifica natura conținutului și a scopului lor și modul în care acestea sunt legate de patrimoniul islamic, gândirea islamică și, respectiv, științele sociale occidentale. Islamizarea cunoașterii și islamizarea științelor sociale sunt două fețe ale unei singure monede și până când putem clarifica legătura dintre ele, precum și legătura dintre ele și științele sau disciplinele tradiționale islamice și științele sociale, confuzia va continua să domnească.

În prezent, aspectul juridic (legal) al tradiției islamice primește cea mai mare importanță în gândirea islamică, deoarece se referă la viața comunității musulmane. Încă de la început, jurisprudența islamică și-a format gândirea și conținutul său din exemplele stabilite de Profet și de califii drept călăuziți. Precedentele stabilite de Profet, de companionii săi și de califii drept călăuziți au constituit cea mai importantă sursă de gândire islamică formală. Continua izolare politică și ideologică și neputința suferită de studenții științelor juridice islamice au condus, în timp, la o rigiditate și inerție intelectuală agravantă, care s-a manifestat în practică prin faptul că se baza pe reguli, regle-

mentari și precepte literale derivate din practici, aranjamente și multe dintre condiții care nu mai erau relevante pentru societățile islamice ulterioare.

Multe legi, reglementări, hotărâri judecătorești și decizii legale islamice sunt adaptate la alte condiții și provocări decât cele care sunt relevante perioadei în care trăim. Este vital ca principiile și valorile neschimbate ale viziunii islamice asupra lumii să fie recunoscute și conservate. Permițându-ne să profităm de înțelepciunea nesfârșită a valorilor islamice, generăm un nou dinamism în sfera gândirii islamice și putem să înțelegem mai bine ce măsuri concrete sunt necesare. Legătura dintre științele sociale moderne occidentale și „islamizarea cunoașterii” se află în centrul științelor sociale islamice și se referă atât la conținut, cât și la metodă.

Rolul și funcția socială a științelor sociale diferă de cele ale dreptului, jurisprudenței și deciziilor juridice. În special, în societatea islamică, științele sociale furnizează conținutul ideatic din care legea și cercetarea juridică primesc regulile și reglementările care dispun relațiile. Funcția jurisprudenței și a legii este, în primul rând, formală în natură, în timp ce funcția științelor sociale este intelectuală sau ideatică. Ele se completează reciproc prin colaborarea în vederea promovării progresul comunității musulmane și a civilizației sale.

Este important să se facă o distincție între gândirea occidentală generată de cercetarea și studiul sociologic și metodologia folosită în științele sociale occidentale. Pe baza unei astfel de distincții, vedem că dezvoltarea științelor sociale islamice nu se opune tradiției anterioare. Dimpotrivă, o astfel de dezvoltare se poate baza pe experiența,

expertiza și realizările trecutului și în același timp, și pe metodologia și realizările științelor sociale occidentale.

Conținutul ideatic al științelor sociale occidentale este influențat de doi factori. Primul factor este elementul subiectiv, ideologic care se manifestă în viziunea occidentală asupra lumii. Religia nu mai joacă niciun rol demn de apreciat în viziunea și relațiile sociale ale popoarelor occidentale, mulți dintre membrii acestora considerându-se a fi agnostici. Al doilea factor este elementul obiectiv reprezentat de metodele de cercetare utilizate în științele sociale occidentale. Aspectul obiectiv al conținutului ideatic al științelor sociale occidentale, care a generat numeroase instrumente, sisteme și instituții creative, poate fi folosit în dezvoltarea științelor sociale islamice.

Studentii musulmani și cercetătorii trebuie să facă următoarele: să renunțe la obiceiul de imitare și de subordonare mentală, să se înarmează cu un mod creativ, cuprinzător, critic, științific și analitic de gândire; să dezvolte o bună înțelegere a perspectivei Coranului asupra ființelor umane și a lumii din jurul lor, cu valorile și principiile sale neschimbate; să se înzestreze cu o cunoaștere aprofundată a metodei științifice de a studia natura umană și legile și tiparele Universului material, la fel și societățile umane și potențialul lor și punctele forte în contextul lor temporal, particular și geografic și să beneficieze atât de moștenirea islamică, cât și de realizările științifice ale societății moderne occidentale.

Institutul Internațional de Gândire Islamică (IIIT) a întreprins numeroase demersuri semnificative în domeniul cercetării academice pentru a oferi savanților un model în domeniul studiilor islamice, sociale și metodo-

logice, precum și un model pentru centrele de cercetare academică și universități. Prin studierea, dezvoltarea și încurajarea acestui model putem contribui la transferarea accentului eforturilor curente de la simple forme exterioare retorice la ajutorul care contează cu adevărat – viziunea islamică asupra lumii cu valorile și conceptele ei neschimbate.

Capitolul 5

Planul de Dezvoltare al Programului Departamentului universitar al Institutului Internațional de Gândire Islamică

Institutului Internațional de Gândire Islamică a contribuit la reforma programei universitare prin intermediul unui model implementat la Universitatea Internațională Islamică din Malaezia (IIUM). Acest model constă într-o specializare dublă – sau una principală și alta secundară în cadrul Facultăților de Teologie Musulmană, respectiv umaniste. Una dintre cele două specializări ale studentului vor fi studiile islamice. Acest sistem de succes pregătește absolvenții care sunt foarte competenți în domeniile lor de specializare, care au un simț clar al identității lor musulmane și care prezintă o maturitate considerabilă, o înțelegere și apreciere a viziunii islamice asupra lumii și a rolului comunității musulmane în progresul civilizației umane. Un plan cuprinzător de reformă a fost elaborat pentru curriculumul universitar.

Baza acestui plan este un curs general de studii islamice care cuprinde două părți. Prima parte (aproximativ treizeci de ore) îi oferă studentului ceea ce trebuie să știe un musulman despre religia sa. Această parte reprezintă o

specializare complementară necesară pentru fiecare student care participă la aceste studii religioase, studii sociale sau umaniste. În ceea ce privește a doua parte (tot în jur de treizeci de ore), scopul său este de a conferi cunoștințe generale despre istoria comunității musulmane, viața Profetului, civilizația islamică și științele religioase tradiționale (islamice).

Pe lângă această programă generală în studiile islamice există și alte două tipuri de cursuri. Primele sunt cursuri de științe sociale și umaniste, iar al doilea tip constă în cursuri de specialitate în domeniul științelor religioase. Acestea din urmă includ legea islamică și jurisprudența, doctrina și filosofia (*ilm usul al-din*), științele Hadisului (*ilm al-hadith*), exegeza coranică (*ilm al-tafsir*), biografia Profetului (*ilm al-sirah*), gramatica limbii arabe (*ilm al-nahw*) și a retoricii (*ilm al-balaghah*). Diploma fiecărui student va conține două specializări, prima parte fiind programa de studii islamice (baza).

Programul fiecărui masterand va fi unul dintre următoarele:

- 30 de ore de studii islamice + 60 de ore de subiecte majore + 30 de ore de cursuri auxiliare = un program de studiu de 120-130 de ore într-una dintre specializările științelor sociale, umaniste sau religioase.
- 60 de ore de studii islamice + 30 de ore de subiecte secundare + 30 de ore de cursuri auxiliare = un program de studiu de 120 de ore în studii islamice.
- 60 de ore de studii islamice + 30 de ore de specializare în educație + 30 de ore de cursuri auxiliare = un pro-

gram de studiu de 120-130 de ore în studii islamice, care îl certifică pe student să predea fundamentele Islamului pe nivelurile educaționale primare și secundare.

Dacă un student completează o specializare secundară în așa fel încât să devină o specializare majoră, el va avea, de fapt, două diplome de licență: una în studii islamice și cealaltă în domeniul său de specializare.

Detaliile acestor programe au fost finalizate în cursul anului universitar 2008-2009 și se speră că acestea vor fi o sursă benefică pentru alte programe de învățământ superior din întreaga lume islamică. Un astfel de program ar trebui să conțină cursuri auxiliare cu privire la filosofia Islamului, în măsura în care se referă la aceste științe și la scopurile care îi orientează utilizarea în situații practice și reale. Acest plan este foarte flexibil și, prin urmare, poate fi adaptat la o varietate de programe universitare și la cerințele diferitelor specializări.

Sperăm că eforturile gânditorilor musulmani, reformatorilor, academicienilor și ai altor specialiști implicați vor fi coordonate astfel încât să se ofere comunității musulmane o viziune clară și un ghid de acțiune astfel încât să-și poată corecta modul de gândire, să-și revitalizeze instituțiile, să-și valorifice potențialul și să-și dea frâu liber energiilor sale creatoare.

Autorul

ABDULHAMID ABUSULAYMAN este Președintele Institutului de Gândire Islamică (IIIT) SUA; Președintele Fundației pentru Dezvoltarea Copilului, SUA; și fost Rector la Universitatea Islamică Internațională, Malaezia. El este și autorul a numeroase lucrări precum: *Teoria islamică a relațiilor internaționale: noi direcții pentru metodologia și gândirea islamică* (1987); *Criza în mintea musulmanului* (1987); *Probleme conjugale: regăsirea spiritului islamic complet al demnității umane* (2003); *Revitalizarea educației superioare în lumea musulmană* (2007), dar și numeroase cărți și lucrări în limba arabă. Sulayman a oferit și numeroase lucrări și prelegeri și s-a implicat în organizarea multor simpozioane internaționale, conferințe și seminarii.